

Bedre klima - et fremtidsværksted om klima

Del 1 - Indledning

PP 1

Den næste halvanden times tid skal vi afholde et fremtidsværksted - eller et idéværksted - om klima, hvor vi i fællesskab skal udvikle ideer til mere klimavenlig politik.

PP 2

Vi skal diskutere, om I synes, at vi i klimaets navn skal lægge vores liv om. Kan vi fx lære at tænke genbrug som førstevalg, når vi vil ud og købe noget? Og hvad synes I, man skal gøre fra EU-politisk side for at skabe et mere klimavenligt samfund.

Del 2 - Fakta om klima og EU's mål

PP 3

Okay - inden I skal udvikle ideer ved bordene, så lad os lige få lidt hurtige facts på bordet, hvad angår klima.

I 2015 blev næsten alle verdens lande enige om, at man ville arbejde for at holde temperaturstigningen til 1,5 grader og i hvert fald ikke mere end to grader. Det er det, der hedder Parisaftalen.

PP 4

De to grader anses som et slags tipping point - hvis man overstiger to grader risikerer man at sætte gang i nogle selvforstærkende opvarmningsprocesser, der vil gøre det endnu sværere at stoppe den globale opvarmning.

PP 5

FN's seneste klimarapport (fra august 2021) konkluderer:

Den globale opvarmning vil inden for 10 år overstige de 1,5 grader og inden for 30 år overstige 2 grader - medmindre der sker store reduktioner af drivhusgasser.

PP 6

Hvad har EU gjort? EU har besluttet, at EU i 2050 skal være CO₂ neutral. De næste otte år - altså fra nu af og frem til 2030 - skal 30 procent af EU's samlede budget gå til den grønne omstilling bl.a. udfasning af olie og gasfyr, grønne boligforbedringer, grøn skattereform, incitamenter til grønne biler, grøn forskning og udvikling.

PP7

Men det kunne også være økonomisk støtte til projekter, som kan få os til at handle mere klimavenligt - altså noget der kan ændre vores holdning eller vores adfærd. Det kunne være kampagner eller alle mulige projekter. Det kunne fx være projekter, hvor man lærte folk at mindske madspild eller at reparere og upcykle tøj.

PP 8

Man strammer også løbende lovgivningen. Fx om genanvendelse af affald. Eller om produktion af biler. EU har fx lavet en forordning, der sætter grænser for hvor meget CO₂ nye biler må udlede. Hvis de udleder mere, så er de simpelthen ulovlige at sælge i EU. Det smarte ved det er, at fabrikker over hele verden begynder at lave mere grønne biler, fordi det er for ressourcekrævende at udvikle både en sort og en grøn bil. På den måde kan EU hæve standarden i hele verden.

Men der er stadig meget der skal gøres for at nå målet om at være CO₂-neutrale 2050. Og der er stor uenighed i befolkningen om, hvorvidt man gør nok.

Del 3 - Extinction rebellion, Brinkmann og elevernes holdning

PP 9

Her har vi nogen som klipper deres hår af. Er der nogen, der har et bud på, hvad der foregår?
(*eleverne svarer*)

Det er klimaaktivister, der klipper håret af foran Miljøministeriet i sorg over, at de ikke mener, at gøres nok fra politisk side for at redde klimaet.

PP 10

Aktivisterne er fra bevægelsen Extinction rebellion - det betyder oprør mod udryddelse og er en international bevægelse, der gennem ikke voldelig civil ulydighed forsøger at råbe politikerne op ift. klimaproblematikken - for de synes ikke, at politikerne gør nok.

Her ser vi, hvordan de blokerer Langebro i København i protest over Black Friday.

PP 11

Og bliver anholdt af politiet.

PP 12

Prøv også lige at se med her. Det er et kort klip fra DR Debatten, hvor en klimaaktivist er med i studiet. (*afspil videoen ved at klikke på linket*)

Hun siger, at vi har brug for drastiske forandringer. Kulturelt, økonomisk og på alle mulige måder. Så hun siger, vi kan ikke bare satse på, at vi opfinder en masse grønne løsninger, der redder op på målstregen - vi nødt til helt grundlæggende at lægge vores livstil om. Det er hendes synspunkt.

PP 13

Svend Brinkmann forsker, psykolog og samfundsdebattør har stillet det her spørgsmål: Svend Brinkmanns citat: *(læs højt fra slidet)*.

PP 14

Det han siger her, det er vel at vi skal gøre op med ideen om økonomisk vækst og køb og smid væk - og simpelthen leve et andet slags liv. Er I enige i det? Altså skal vi lægge vores livsstil grundlæggende om?

Prøv lige at snakke om det i to minutter ved bordene.

PP15

Godt. Lad os lige undersøge hvor mange herinde, der er overvejende enige med Svend Brinkmann her. Rejs dig op nu, hvis du er overvejende enig. *(eleverne rejser sig op eller bliver siddende)*.

Er der en der har rejst sig, der vil sætte nogle ord på hvorfor? *(elev markerer og får ordet)*

Er der en der sidder ned, der vil sætte nogle ord på hvorfor? *(elev markerer og får ordet)*

Del 4 - tøjforbrug m intro.**PP 16**

Godt - så der kan være forskellige holdninger til, hvor drastisk man skal gå til værks i klimaindsatsen.

Men det vil i hvert fald batte, hvis vi:

- 1) forbruger færre varer - fx tøj, som belaster rigtig meget
- 2) bruger mindre energi (el og brændstof)
- 3) Spiser mindre kød og mindsker vores madspild
- 4) Rejser på nye måder - via tog i stedet for fly

Men alt det her kræver nogle adfærdsændringer. Og hvordan kan blandt andet EU understøtte den udvikling? Der er det os selv, der er eksperter. For vi er eksperter på vores egen adfærd. Vi ved hvordan vi selv tænker. Så derfor skal vi nu udvikle ideer.

Vi holder os til to konkrete emner i dag. Det er tøjforbrug og streaming.

PP17 Emne 1: Tøjforbrug**PP18**

Tøj og tekstiler - altså stof - udgør den fjerdestørste miljøbelastning i Europa. Den globale tøjindustri står for 10 procent af CO2-udledningen på verdensplan.

PP19

Vi forbruger rigtig mere og mere tøj. Og det sviner. Men det helt absurde er, at der faktisk bliver brændt en hel masse helt nyt tøj af. Det meste af det tøj, der ikke bliver solgt, bliver nemlig brændt på et forbrændingsanlæg.

PP20

Det skyldes, at butikkerne skal betale moms af tøjet, hvis de forærer det væk.

PP21

Der bliver brændt 677 tons usolgt tøj om året i Danmark. Tøjet kommer fra supermarkeder, storcentre eller tøjbutikker. Det svarer til, at cirka 2,7 millioner T-shirts går op i flammer hvert eneste år - alene i Danmark.

PP22

I Danmark er vi rigtig gode til at give vores aflagte tøj til genbrug. Næsten hver anden giver altid tøj til genbrug og den anden halvdel gør det indimellem. Det viser jo, at halvdelen af os støtter op om ideen med genbrug.

PP23

Men kun 14 procent af os *køber* genbrug.

PP24

Nyproduceret tøj er altså vores førsteprioritet, selvom nyt tøj forurener mere og er dyrere.

PP25

Lad os prøve at se, hvordan det er med jer herinde.

Køber du mest genbrug eller nyt?

Hvis genbrug - rejs dig op

Hvis nyt - blive siddende

Spørg en der står op: Hvorfor køber du mest genbrug?

Spørg en der sidder ned: Hvorfor køber du mest nyt?

PP26 - summerunde ved bordene

Prøv lige at bruge et par minutter, hvor I ved bordet taler om, hvad skal der til for, at I hver især ville købe mere genbrugstøj?

(giv eleverne et par minutter og saml så op i plenum)

Okay - hvad er I kommet frem til ved bordene?

(eleverne markerer og kommer med svar)

PP 27 - idéudviklingsrunde

Så hvordan kan vi få folk til at tænke i genbrug som første valg? Det skal I udvikle ideer til nu.

Hvis man nu forestillede sig, at EU lige nu havde en pulje, som vi kunne søge til projekter, der kunne gøre, at folk købte mindre nyt eller mere genbrug, hvad skulle vi så lave for nogle projekter? Et projekt det kan være mange ting. Så prøv at lade være at tænke for meget over EU lige her. Prøv i stedet at tænke i, hvad tror I kunne få folk til at tænke i genbrug som førstevalg? Hvad har I af ideer?

Tag tid på 5 minutter. Efter 5 minutter sig:

Nu er der 2 minutter til vi samler op i plenum. Så skriv jeres ideer ned nu.

Efter 2 minutter - saml op i plenum i ca. 5 minutter:

Hvad har I talt om ved bordene? (eleverne svarer)

PP28

Okay - brug lige 3 minutter på at snakke om, hvilken ny lovgivning kan EU lave, der kan nedsætte produktionen af tøj og fremme genbrug - altså gøre at der produceret mindre tøj.

Tag tid på tre minutter. Efter 3 minutter saml op i plenum i 2 minutter:

Hvad har I talt om ved bordene? (eleverne svarer)

Del 5 - Streaming

PP 29 Emne 2: Streaming

Godt så går vi videre til emnet Streaming.

PP30

Vores brug af internettet kræver stadig mere energi og beregninger viser, at internettet allerede nu udleder mere co2 end den kommercielle flytrafik. Datacentrene, dvs. de centre der lagrer dataen vil i 2030 forbruge 17 procent af den samlede elektricitet i Danmark.

Særligt streaming er en kæmpe klimasynder, fordi det forbruger helt vildt meget energi. Og vi har jo altså ikke nok grøn energi.

Det er særligt den tunge data, der er et problem - dvs. billedfiler - særligt levende billeder - altså videoer. Videindhold udgør 80 procent af de globale datastrømme.

PP31

The Shift, som er en fransk miljøtænk tank, vurderer, at en times videostreaming svarer til at køre 2,5 km i bil. Streaming - det er jo fx netflix, youtube, onlinespil, sociale medier, hvis det er

meget videobåret osv. Så hvis en familie på 4 streamer på hver deres skærm i to timer en aften, svarer det til, at de kører 20 km i en bil.

Prøv lige ved bordene at regne ud, hvor mange kilometer I samlet set "kører" hver dag via jeres streamingforbrug? I tager altså jeres samlede streamingforbrug ved bordet og ganger med 2,5. Det er selvfølgelig bare en øvelse for at synliggøre, hvor meget streaming faktisk fylder. Det handler ikke om at pege fingre af nogen. Vi streamer jo allesammen.

(lad dem lave øvelsen i 1 minut og saml op - spørg ved et par borde)

PP 32

Mange af os lider af en eller anden grad af skærmafængighed. Hvor mange herinde går rundt med et ønske om at være mindre på skærm - her tænker jeg ikke pga klimaet - men fordi det kunne være rart at bruge mindre tid foran skærmen. Hvor mange har sådan et ønske?

Hvis du gerne vil bruge mindre tid foran skærmen - rejs dig op

Hvis du har det fint med din skærmtid - bliv siddende

(saml op ift. hvor mange der har rejst sig op).

PP 33

Undersøgelser viser, at børn og unge er meget mindre sammen in real life end tidligere. Nu bruger mange i stedet tiden foran skærmen og ser ikke deres venner så ofte som man gjorde tidligere. Og børn og unge er blevet mere ensomme. Og i dårligere form. Så der er noget der tyder på, at alt den her streaming, onlinespil osv. ikke bare er af det gode.

PP 34

Tror I, det er realistisk at få skabt en adfærdsændring, hvor vi er mindre på vores skærm? Prøv lige at snakke om det ved bordene i to minutter.

PP 35 Idéudviklingsrunde

Hvis vi skulle prøve at skabe en adfærdsændring, hvor vi streamer mindre - hvad skal vi så gøre? Hvad kan vi fx skabe af alternativer til at streame? Hvis vi som samfund gerne vil streame mindre og dermed belaste mindre - hvad skal der til? Hvad kan trække os væk fra de der skærme?

Sæt tid på 6 minutter. Sig herefter: Nu er der to minutter tilbage - så skriv ned nu, hvis I ikke har gjort det allerede.

Efter to minutter - saml op i plenum i ca. 5 minutter: Hvad har I talt om ved bordene? *(eleverne svarer)*

PP 36

Okay - brug lige 5 minutter på at snakke om *lovgivning* ift. det her. Synes I, at EU skal have det

som en målsætning, at vi streamer mindre? Og hvis ja - hvad kan EU lave af lovgivning, der nedsætter vores streaming?

(efter fem minutter - saml op i plenum): Hvad har I talt om ved bordene?

Tak for i dag!